

תל-אביב, ד' סיון תשפ"ד
10 יוני 2024
לנ-914

האלוף רסאן עליאן
מתאם פעולות הממשלה בשטחים

לכבוד
מר ניר ברקת
שר הכלכלה והתעשייה

נכבדיי,

הנדון: היעדר כניסת עובדים פלשתינאים לעבודה במפעלי התעשייה החל מאתמול ובמפתיע

1. החל מאתמול בשעות הבוקר באופן פתאומי התבשרו מפעלי התעשייה, כי סורבה כניסתם ארצה של עובדיהם הפלשתינאים. כך, באחת, בתום 8 חודשים מפרוץ מלחמת 7 באוקטובר, וללא כל הודעה מוקדמת לתעשיינים (ולעובדים), מאות עובדים, ואף יותר, סורבו להיכנס במעברי הגבול ולעבוד במפעלים, לייצר, לסייע בעמידה בהזמנות ולאפשר למשק הישראלי לעבוד בשוק רווי קשיים, חסמים וחרמות, ברקע מלחמה שכמוה לא ידעה מדינת ישראל מאז הקמתה.
2. מפעלים רבים ניזוקו כתוצאה מהיעדר כניסת עובדיהם כאמור. לחלקם מהווים העובדים הפלשתינאים רוב של עובדי היצור, והכל, מבלי שכאמור יכלו היו להיערך לכך מבעוד מועד. כך למשל במשחטות ומאפיות חלק משמעותי מעובדי קווי היצור אינם ישראלים למותר לציין, כי כל יום שחולף מסב נזק אדיר ומצטבר למפעלים.
3. כידוע, המשרות המאוישות על ידי העובדים הפלשתינאים לא ניתנות לאיזושהי עובדים ישראלים. נבהיר, כי מעסיקים בענפי התעשייה מבקשים להעסיק עובדים מכל מגזרי החברה הישראלית, אך זאת ללא הצלחה: עובדות ועובדים יהודים, עובדות ועובדים חרדים, עובדות ועובדים מהמגזר הערבי הישראלי, עובדות ועובדים מהפזורה הבדואית, עובדות ועובדים מהפריפריה ומהמרכז ועוד, ללא הבדל דת, גזע, מין או כל מאפיין אחר. חרף ניסיונות רבים, הם לא מצליחים לאתרם. מועמדים פוטנציאליים שכבר מאותרים, פעמים רבות סבים על עקביהם ונוטשים את מקום העבודה יום או ימים ספורים לאחר כניסתם לראשונה בשערי המפעל.
4. עוד ידוע, כי בנסיבות אלה בהן לא ניתן למלא את השורות על ידי עובדים ישראלים, התקבלה החלטת ממשלה 860 מיום 30.7.23 להעסקת 3,000 עובדים זרים בתעשייה. זאת הייתה מכסה ראשונית בניסיון לגשר על פער של מעל עשרת אלפים משרות לא מאוישות ערב המלחמה. ואולם, כידוע למשרדים, ארוכה ולא קלה הדרך עד לכניסתם ארצה של עובדים זרים לעבודה בתעשייה בשל חסמים שבימים אלה התאחדות התעשיינים עושה לילות כימים, יחד עם צוותי משרד הכלכלה והתעשייה, על מנת להסירם, וביניהם: רשימת מדינות רלוונטיות להבאת עובדים, שכר גבוה משמעותית משכר עובד פלשתינאי, אפשרות ניכוי ריאלית מהשכר בגין מגורים, הפחתת אגרות ועוד.
5. מכל מקום, עד לשלב זה הוכנסו ארצה כ-370 עובדים זרים בלבד לעבודה בתעשייה, כאשר המחסור בענף התעשייה בימים האלו, לאחר פרוץ המלחמה, עומד על קרוב ל-20 אלף עובדים. יתרה מכך, העובדים הזרים לפי החלטת הממשלה האמורה, שהתקבלה ביולי 23, טרם פרוץ מלחמת 7 באוקטובר, כלל לא התכוונו לתת מענה למחסור בעובדים שמקורו בסגר על יהודה ושומרון. החלטת הממשלה האמורה (והנוהל על פיה) התקבלה על רקע מציאות תעסוקתית וביטחונית שונה לגמרי מזו המוכרת לנו היום. זאת הן בהיבט השכר ותנאי העסקתם של

העובדים הזרים שגבוהים בכ-40% לפחות משכר העבודה ותנאי העסקתם של העובדים הפלשתינאים, והן בהיבט המכסה הקטנה שאינה רלוונטית כלל למחסור הגדול שחווה התעשייה הישראלית בימים אלה.

ברור, לפיכך, כי עובדים זרים בתנאים אלה אינם יכולים לתת כל מענה לתעשייה במקומם של העובדים הפלשתינאים.

6. זה המקום להדגיש, כי ללא עובדים יקטן התוצר התעשייתי וירדו הכנסות המדינה. מאידך, חלופה של עובדים יקרים תעלה את יוקר המחיה ותפגע קשות בכושר התחרות של התעשייה הישראלית, כאמור ויקדם עוד יותר את ההסתמכות על ייבוא ותלות בעולם כפי שמקדם משרדך. יודגש כי קו ייצור מורכב משלל תפקידים ומספיק שאחד או שניים בהם לא יהיה מאויש בגלל חסימת כניסת הפלשתינאים הקיימים כדי להעמיד את כולו ולפגוע בפרנסת עובדים ישראליים.

7. זה גם המקום לציין, כי נסיבות המלחמה, שכוללות גם את המורדים החותיים בדרום ועצירת הסחר בטורקיה מול ישראל ממחישות, את הצורך בעצמאות יצרנית ובמקביל לצערנו, את השלכות המחסור בעובדים על התעשייה הישראלית ועל חוסנה של מדינת ישראל. נוסף, כי חלק גדול ממפעלי התעשייה הם מפעלים חיוניים ומפעלים למתן שירותים קיומיים. זאת הסיבה שעם פרוץ המלחמה וחרף הסגר הכללי שהוטל, אושרו להם עובדים פלשתינאים מיידית.

8. ככל שניתן להבין את החשש המציאות מלמדת אחרת. מפעלי התעשייה לא נמצאים במרכז ערים אלא ברובם באיזורי תעשייה ומפוקחים פיקוח הדוק בכניסתם ויציאתם. הכמות המאושרת כיום הינה נמוכה משמעותית מכמות השוהים הבלתי חוקיים המסתננים מהגדה לעבודה – וגם במובן זה היה מצופה מהממשלה לטפל תחילה באלו. יתרה מכך, המדובר הוא בעובדים אשר כניסתם מתאפשרת באופן רציף כבר מה 8.10 ללא אירועים חריגים.

9. לאחר דברים נכוחים כפי שפורטו לעיל ובעקבות בדיקה שנערכה היום בהתאחדות התעשיינים בה התברר, כי אי כניסתם של העובדים הפלשתינאים, נשואת מכתבי זה, נובעת מהיעדר המלצת המשרד לאגפי המתפ"ש ומאי חידוש היתרי התעסוקה של העובדים על ידי המתפ"ש הריני פונה אליכם בבקשה דחופה, כי תינתן שהות למפעלים להתארגנות ולמציאת פתרון ראוי ברמה הממשלתית. **מניעת כניסת העובדים הפלסטינים אלו תסב נזקים עצומים למשק הישראלי ולתעשייה ועל כן לא ניתן להחילה בטרם העמדת חלופה ראויה וכניסתם בפועל של עובדים זרים תחתם בתנאי שכר שווים.**

10. על כן אבקש לאפשר שהות בת שלשה חודשים לכניסת העובדים אשר במהלכה תגבש הממשלה מדיניות מושכלת בנושא. יצוין כי למיטב ידיעתנו בענפים כלכליים אחרים, השרים האמונים עליהם אישרו את כניסתם של העובדים הפלשתינאים לעבודה בהם.

11. אודה להתייחסותכם וטיפולכם הבהול.

בכבוד רב,
ד"ר רון תומר

העתק:

אמנון מרחב, המנהל הכללי, משרד הכלכלה והתעשייה
אמיר ברקן, סמנכ"ל כלכלה משרד רוה"מ
רס"ן אלכס קוקוי, סגן רע"ן כלכלה, מתאם פעולות הממשלה בשטחים